

Miljøverndepartementet
Avdeling for kulturminneforvaltning
v/Tonte Hegard
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Vår ref.:
Saksbeh : BT
Saknr : 02/01465-005

Deres ref.:

Ark.:
/C50/&13

Dato:
27.06.02

**HØRING AV NOU 2002: 1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN
NY KULTURMINNEPOLITIKK**

Vedlagt oversendes kopi av særutskrift fra formannskapets behandling av ovennevnte i møte
26. juni 2002 med innstilling enstemmig tiltrådt.

Med hilsen

Brigitte Tveter
sekretær

Vedlegg:

Jus og administrasjonsavdelingen

Postadr.:
Postboks 510
1411 Kolbotn

Besøksadr.:
Kolbotnvn. 30

Telefon:
66 81 90 90

Formannskapskontoret

Telefaks:
66 81 89 89

Bankgiro:
1614.48.20170

Postgiro:
0809 5348107

OPPEGÅRD KOMMUNE**SÆRUTSKRIFT**

Utvalg	Møtedato	Saknr
Formannskapet	26.06.02	0086/02
Sbh: Kathrine Øynebråten	Ark: C50 &13	02/01465-002

HØRING AV NOU 2002: 1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK**Vedlegg:**

NOU 2002:1 "Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk:

- Høringsbrev fra Miljøverndepartementet, datert 28.02.02.
- Sammendrag og hovedstrategier (kap. 1)

Formannskapets vedtak 26.06.02

Innstillingen enstemmig tiltrådt.

Etter dette lyder formannskapets vedtak slik:

Følgende høringsuttalelse oversendes Miljøverndepartementet:

Oppegård kommune slutter seg til de klare anbefalinger i NOU 2002:1 "Fortid former framtid" om at det er behov for økt statlig innsats for å styrke kulturminnevernet.

Kommunen ser i utgangspunktet positivt på å gi kulturminneforvaltningen en sterkere lokal forankring, og er enig i at eventuell ansvarsoverføring til kommunene forutsetter

- at roller og ansvar klargjøres i forkant
- kommunene må sikres tilgang til kompetanse
- kommunene må sikres tilgang på økonomiske ressurser
- det må legges til rette for faglige nettverk/ samarbeid interkommunalt eller regionalt

I et slikt samarbeid kan museene med fordel tildeles en rolle som kompetansesenter. For Oppegård kommune vil det være hensiktsmessig å videreføre og styrke kontakten med Follo museum.

I NOU 2002:1 drøftes behovet for å endre lovgivningen på kulturminneområdet. Det pekes på muligheten for å styrke kulturminneaspektet i plan- og bygningsloven og på behovet for fornyelse av kulturminneloven. Kommunen har ingen særskilte innvendinger mot utvalgets føringer, men avventer planlovutvalgets videre arbeid. I tillegg til eventuelle lovendringer foreslås stimulerende virkemidler for å fremme bevaring, som mer støtte til eiere av verneverdige bygg og samarbeid med frivillige krefter i lokalmiljøene. Videre anbefales at formidling og synliggjøring får en sentral plass i kommunenes kulturvernarbeid. Oppegård slutter seg til at det er behov for å ta i bruk varierte virkemidler for å utvikle positive holdninger til bevaring av kulturminner, men presiserer at bruk av lovverk og økonomi er

nødvendig. Forslaget om et statlig kulturminnefond støttes.

Under henvisning til nedenstående fremmer rådmannen slik:

INNSTILLING:

Følgende høringsuttalelse oversendes Miljøverndepartementet:

Oppegård kommune slutter seg til de klare anbefalinger i NOU 2002:1 "Fortid former framtid" om at det er behov for økt statlig innsats for å styrke kulturminnevernet.

Kommunen ser i utgangspunktet positivt på å gi kulturminneforvaltningen en sterkere lokal forankring, og er enig i at eventuell ansvarsoverføring til kommunene forutsetter

- at roller og ansvar klargjøres i forkant
- kommunene må sikre tilgang til kompetanse
- kommunene må sikre tilgang på økonomiske ressurser
- det må legges til rette for faglige nettverk/ samarbeid interkommunalt eller regionalt

I et slikt samarbeid kan museene med fordel tildeles en rolle som kompetansesenter. For Oppegård kommune vil det være hensiktsmessig å videreføre og styrke kontakten med Follo museum.

I NOU 2002:1 drøftes behovet for å endre lovgivningen på kulturminneområdet. Det pekes på muligheten for å styrke kulturminneaspektet i plan-og bygningsloven og på behovet for fornyelse av kulturminneloven. Kommunens har ingen særskilte innvendinger mot utvalgets føringer, men avventer planlovutvalgets videre arbeid. I tillegg til eventuelle lovendringer foreslås stimulerende virkemidler for å fremme bevaring, som mer støtte til eiere av verneverdige bygg og samarbeid med frivillige krefter i lokalmiljøene. Videre anbefales at formidling og synliggjøring får en sentral plass i kommunenes kulturvernarbeid. Oppegård slutter seg til at det er behov for å ta i bruk varierte virkemidler for å utvikle positive holdninger til bevaring av kulturminner, men presiserer at bruk av lovverk og økonomi er nødvendig. Forslaget om et statlig kulturminnefond støttes.

SAKSUTREDNING:

Sammendrag

Kommunen mottok NOU 2002:1 Fortid former framtid - utfordringer i en ny kulturminnepolitikk til offentlig ettersyn, i brev datert 28.02.02 og med høringsfrist 28.06.02. Dokumentet inneholder beskrivelser av verdigrunnlaget og hovedlinjer for en ny kulturminnepolitikk, med forslag til tiltak for å oppfylle denne politikken.

Kommunen er positiv til at det foretas en grundig gjennomgang av kulturminneforvaltningen, og er i utgangspunktet positive til at oppgaver og myndighet overføres til kommunen, men savner mer konkret beskrivelse av oppgaver som ønskes overført til kommunen i NOU

2002:1. Kommunen applauderer presiseringen i NOU 2002:1 om at kompetanse og ressurser må følge med overføringen.

Kommunen har også mottatt innspill om et interkommunalt samarbeid i Follo. Kommunen stiller seg positiv til dette innspillet, men presiserer at et slikt samarbeid må organiseres rundt et felles kompetansesenter, og at det ikke legges forvaltningsansvar til et nytt regionalt nivå.

Sakens foranledning

Regjeringen ønsker som kjent å styrke det kommunale miljøvernansvaret ved å gi kommunene økt myndighet og ansvar, samt flere oppgaver, jfr. St.meld.nr. 24 (2000-2001) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* og St.meld.nr. 31 (2000-2001) *Kommune, fylke, stat en bedre oppgavefordeling*. Bakgrunnen for dette er et ønske om å styrke det lokale demokratiet og få en større forståelse lokalt for viktige miljøvernpolitiske oppgaver, både hos lokale myndigheter, politikere og i lokalbefolkningen.

Kommunen mottok NOU 2002:1 Fortid former framtid - utfordringer i en ny kulturminnepolitikk til offentlig ettersyn, i brev datert 28.02.02 og med høringsfrist 28. juni 2002. Kommunen har siden mottatt en pressemelding fra Miljøvernminister Børge Brende, datert 07.05.02, vedr. forslag om oppretting av et kulturminnefond.

Dokumentet er delt i to deler. Del I inneholder beskrivelser av verdigrunnlaget og hovedlinjer for en ny kulturminnepolitikk, og del II inneholder forslag til tiltak for å oppfylle denne politikken.

Hovedpunkter i utredningen

Del I – Verdigrunnlag og hovedlinjer for en ny kulturminnepolitikk

Følgende visjon er nedfelt for kulturminnepolitikken; *"Kulturminner og kulturmiljøer – kilder til opplevelse, utvikling og verdiskaping"*. På grunnlag av denne visjonen er mål og hovedstrategier utledet, herunder:

- Det må utvikles tilnærmingmåter og metoder som på en langt bedre måte enn i dag trekker inn og bygger på de berørte eiernes, brukernes og lokalsamfunnenes verdier og synspunkter, også ved verdivurdering av kulturminner
- Det må rettes større oppmerksomhet mot kulturminner- og miljøer som kunnskaps- og opplevelsesressurser
- Det må legges til rette for en tilpassing mellom vernets formål og eiernes, rettighetshavernes og brukernes interesser, inkl. videreføring og utvikling av næringsvirksomhet
- Det må foretas en markant større økonomisk satsing og en rettferdig fordeling av omkostningene ved fredning og vern. Blant annet ved oppretting av et kulturminnefond
- En fornyet kulturminnepolitikk må tydeligere vise at arbeidet med kulturminner- og miljøer er viktig for samfunnsutviklingen
- Kulturminneaspektet i plan- og bygningsloven må styrkes

Del II – Forslag til tiltak

Forslag til tiltak er samlet i ti kapitler i NOU 2002:1 (kap 4-13). Av disse er kap. 10 *"Organisering av den offentlige kulturminneforvaltningen"* av størst betydning for kommunen. Stortingets vedtak sommeren 2001 om en ny oppgavefordeling på regionalt og lokalt nivå ligger i bunnen for fordeling av ansvar og oppgaver også innen kulturminneforvaltningen

(St.meld.nr. 31 og Innst.S. nr. 307). MD legger opp til en prosess der overføring av oppgaver, ansvar og myndighet til kommunen, samt tiltak for kompetanseutvikling, planlegges gjennomført i perioden 2002-2005.

Utvalget er videre positiv til at kommunen kan få overført ansvar og oppgaver på kulturminnefeltet, men mener at følgende må avklares før en prosess kan settes i gang.

- roller og ansvar må avklares
- kommunene må sikres tilgang på kompetanse
- kommunene må sikres tilgang på økonomiske ressurser
- det må legges til rette for nettverksbygging og partnerskap eller samarbeid
- arbeidsdeling og samarbeid kommunene imellom – interkommunalt samarbeid

Kulturminneutvalgets flertall mener det i dagens situasjon ikke er behov for noen nye og grunnleggende organisatoriske endringer innen feltet. Utvalget har imidlertid på enkelte punkter sett behov for en bedre rendyrking av oppgave- og ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene og foreslår derfor enkelte endringer.

Utvalget anbefaler at bestemmelsene i Pbl. styrkes i forhold til kulturminner- og miljøer. Utvalget anbefaler videre at formidling får en sentral plass i kommunesatsingen. Da er formidling gjennom skoleverket også inkludert (kap. 11). Det er en sentral utfordring for kommunen å styrke folks bevissthet om verdien av kulturminner- og miljøer som ressurser for kommunen, lokalsamfunnet og dem selv. Lokale museer (møtesteder, samarbeidspartnere) og frivillige organisasjoner (pådrivere) bør være sentrale samarbeidspartnere for utvikling av lokale kompetansemiljøer. Det bør utarbeides klare retningslinje og etableres rutiner for et definert og smidig samarbeid mellom offentlige instanser, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner. Utvalget foreslår ingen ytterligere konkrete oppgaver som skal overføres kommunene, eksempelvis myndighet etter kulturminneloven.

I det følgende gjengis et utvalg av anbefalinger fra utvalget:

A. Økonomi (jfr. pkt 1.2.4 i høringsbrevet)

- Lokalt initiativ og enkeltprosjekter må få midler i det framtidige arbeidet med LA-21 (kap 4)
- Staten skal dekke alle merkostnader eierne får på grunn av krav som fordyrer arbeidet med å vedlikeholde og sette i stand vedtaksfredede og automatisk fredede bygninger og anlegg (kap 5).
- Det må innføres bestemmelser om større statlig finansiering av registreringer, og bedre muligheter til å få dekket utgifter i forbindelse med arkeologiske utgravingen ved mindre private tiltak (kap 5).
- Driftsstøtten til frivillige organisasjoner over offentlige budsjetter må styrkes (kap 6).
- Statlige tilskudd skal være hovedkilden ved istandsetting og vedlikehold av fredede kulturminner- og miljøer, og tilskuddrammen må økes vesentlig (kap 9).
- Det må øremerkes statlige midler som kommunene skal nytte til ulike tiltak innefor bevaringsregulerte områder etter Pbl. (kap. 9).
- Det opprettes et kulturminnefond med statlige midler (kap. 9).
- Det må gis fritaksregler for mva. ved ulike tiltak knyttet til bevaring og skjøtsel av kulturminner, og fritak for eiendomsskatt for fredede eller bevaringsregulerte eiendommer (kap 9).

B. Organisering og samarbeid (jfr. pkt 3.4.5.8 i høringsbrevet)

- Organisasjonene og den offentlige kulturminneforvaltningen må i fellesskap legge en større innsats i å finne fram til gode og hensiktsmessige arenaer, arbeidsformer og samarbeidsprosjekter. Forvaltningen bør etablere samarbeid med LNF-organisasjonene (kap. 6).
- Museenes rolle som møteplass og deres kompetanse på dokumentasjon, bevaring, forskning og formidling videreutvikles og aktiviseres i større grad innenfor kulturminnearbeid (kap. 7).
- Det bør arbeides systematisk på et overordnet nivå for at mulighetene i L97 knyttet til kulturminner- og miljøer blir tatt i bruk av flest mulig skoler (kap. 11).

C. Informasjon (jfr. pkt 8 i høringsbrevet)

- En database over produsenter og leverandører av nisjeprodukter for vedlikehold og restaurering av kulturminner etableres (kap. 12)
- Det utvikles et helhetlig system der opplysninger om kulturminner- og miljøer er tilgjengelige for alle brukere gjennom en felles dataportal. Arbeidet må få tilstrekkelige økonomiske ressurser (kap. 12).

Det er ikke foretatt beregninger av økonomiske eller administrative konsekvenser knyttet til foreslåtte tiltak i NOU 2002:1. Utvalget anbefaler imidlertid at direkte statlige tilskudd og skatte- og avgiftssystemet skal være hovedelementene i statens økonomiske innsats på kulturminnefeltet. Det foreslås å opprette et kulturminnefond med statlige midler. Fondet skal være et supplement til statlige tilskudd og ikke en erstatning for det ansvaret staten har for fredede kulturminner- og miljøer i dag.

Innkomne bemerkninger/uttaalelser

Stiftelsen Follo Museum er regionmuseum for Follo. Av NOU 2002:1 framgår interkommunalt samarbeid og nettverksbygging som sentrale elementer i den nye kulturminneforvaltningen, der de lokale og regionale museene er tiltenkt en rolle.

Follo Museum oversendte i brev datert 03.05.02 et notat med innspill til kommunene vedr. NOU 2002:1. Her redegjør Museet for den rollen de mener de kan spille i framtiden. Under er det gitt en oppsummering av de viktigste momentene:

- Nye oppgaver innen kulturminneforvaltningen vil kreve kompetanse kommunene ikke bestitter i dag.
- Interkommunale løsninger vil kunne samle et nødvendig fagmiljø og dessuten være objektive og uavhengige rådgivere, løsrevet fra det strengt lokale, men samtidig med tilstrekkelig lokalkunnskap, nærhet til og oversikt over regionen.
- Follo Museum mener et slikt interkommunalt samarbeid om kulturminnevernoppgavene bør kunne ta utgangspunkt i Follo Museet, som en allerede etablert og fungerende enhet
- Museets kompetanse må da utvides slik at museet i tillegg til å forvalte egen antikvarisk bygningsmasse kan levere kulturminnekompetanse
- Museet bør også kunne bistå med praktisk rådgiving og oppfølging overfor publikum
- Follo Museum antyder to organisasjonsmessige løsninger, hvorav organisering av en selvstendig interkommunal virksomhet, lokalisert på Follo Museum ansees som den beste.
- Museet antyder behov for 2-3 fagstillinger for å løse kulturminnevernoppgavene for 6 Follokommuner. Etablering av en slik organisasjon krever praktiske tilretteleggingstiltak (kontorlokaler). Museet har flere alternative forslag til praktisk organisering.

Follo Museum vil sende inn en selvstendig høringsuttalelse til NOU 2002:1.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvensene avhenger av hvilke oppgaver som overføres kommunene ved ansvars- og myndighetsoverdragelse, samt hvilke midler, støtteordninger el. som følger med.

Oppgård kommune applauderer at NOU 2002:1 er så klar på dette punktet om at kommunene må sikres tilgang på økonomiske ressurser.

Miljømessige konsekvenser

En generell styrking av kulturminneforvaltningen vil få positive miljømessige konsekvenser. Hvorvidt kulturminnene i kommunen vil bli bedre eller dårligere ivarettatt avhenger av hvilke ansvar- og myndighetsoppgaver som overføres kommunene og i hvilken grad kommunene prioriterer/ settes i stand til å forvalte det nye ansvaret.

Harald Toft
rådmann

Ellen Dingstad Mellum
kultursjef

Rett utskrift:

Sendes: Miljøverndep.avd. for kulturminneforvaltning.
Kultursjefen.